

L'Esquella de la Torratxa

Any XLII :: Número 2139

15 cèntims = Atrassats 30

Barcelona, 5 de Març de 1920

FILET DE PENCO

—També en compres tu, Matilde?
—Vaia!... Si n'ahagués de menjar jo, potser no, que no'n comprarria... Però com que ha d'ésser pels senyors!...

Vapors Correus "TAYÁ"

Servei ràpid mensual a la HAVANA i NEW ORLEANS

El dia 15 d'aquest mes sortirà de Barcelona amb escales a Alacant, Màlaga i Santa Cruz de Tenerife, directe per a la Havana i New Orleans, via Santiago de Cuba, el magnífic trasatlàntic.

P. CLARIS

ACCEPTANT PASSATGE

Gran confort, Servei de restaurant de primer ordre, Diner-concert, Telegrafia Marconi, etc., etc.

PER A PASSATGES A LES OFICINES
DE LA COMPANYIA:

FILLS DE JOSEP TAYÁ, S. en C.

Josep A. Clavé, 2.—Telèfons 841-A., 3026-A., 5506-A., 5507-A.—BARCELONA

El mejor disolvente de los uratos
Asesina de las vías urinarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Fiebre
Gota

UROMETINA

PIÑASS
Follete expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos
Agto gen.: S. NAVARRO
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

Sinónimos: Urotropina, haxelid, etc.

LAMBIOT

Bloks Notes

a DEU cèntims

BAZAR UNIÓN Unió, n.º 3
BARCELONA

Antoni López

IMPRESSOR

Impressions comercials de totes menes
Treballs de luxe i econòmics

EDICIONS

Olm, 8, interior

Teléfono 4115 A

EDEN CONCERT

COMTE DEL ASSALT, 12

MUSIC-HALL DE PRIMER ORDRE - Tots els dies grans espectacles a les 3 1/2 tarda i a les 9 1/2 nit

Grandiós èxit de la jove estrella **LA FAVORITA**

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Llibreria Espanyola - Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes., Estranger, 5

El porter de Catalunya

En Larra, el primer periodista espanyol, cronològicament i qualitativament, va escriure aquell article que ja té un segle i encara és fresc: «Nadie pase sin hablar con el portero». El porter és un frare trabucaire que examina a la frontera els passaports i els equipatges i decideix de la seva bondat o malícia. Doncs l'ànima d'aques frare, per desconegudes transmigracions, ha anat a raure a la «Lliga Regionalista».

Ja ningú pot accionar, escriure, sindicar-se, cantar, beure o escoltar musica, sense el consentiment de la «Lliga». Es una inquisició sense foc, una previa censura sense llàpiz, un burot sense estoc, un guàrdia sense ordenances. Mana estirant cordetes, però mana; prohibeix amb manaments soterranis, però prohibeix; censura per curves, i quan la volen embestir, troba la manera de dir: —Jo? Però si no sóc jo, si és la llei, la voluntat de Catalunya, la dels senyors diputats, la d'aquest o aquell grup. — Ara, no era pas ella la que va decidir l'obstrucció, quan els incidents darrers, sinó En Sedó; no hi va anar ella a Capitanía, sinó En Güell. Té pell d'anguila.

Però ella ja ho és tot i ho té tot: la Diputació, el Municipi, el sometent, la representació de Catalunya, les arts i les lletres. Qui s'oposa an ella, qui l'entrebanca, sofreix destitució, expulsió o escarni. No li manca més que una llei de jurisdiccions, que la tindrà, perquè confiem en uns dies propers, en els quals una veu serà sentida: — Ofendre'ns a nosaltres, és ofendre a la «Lliga Regionalista».

Mireu: nosaltres creiem, ingènuament, que la Musica encara no s'havia fet de la «Lliga». En Morera no ho era, ni En Pahissa, ni En Vives, ni En Casals, ni els innumerable pianistes. Però tenien l'Orfeó, i l'Orfeó fou tota la musica catalana, i amb aquest punt d'apoi, i amb En Millet per palanca, han remogut el món musical. Ja tots

els orfeons de Catalunya han creat una Federació, com i a la Diputació i al Municipi, l'Orfeó, és a dir, la minoria regionalista governa, i governar vol dir manar.

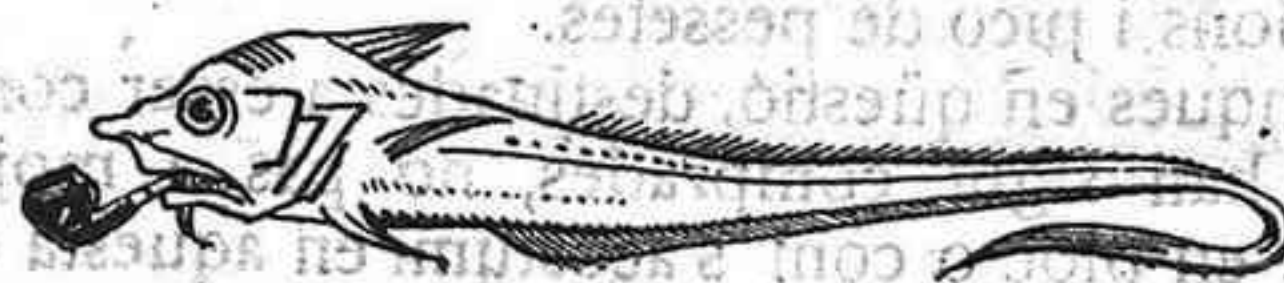
Així, quan l'Orfeó de Granollers ha anat a cantar a la Unió Lliberal, entitat adversa a la «Lliga», l'Orfeó ha estat llençat de la Federació d'orfeons de Catalunya. Que ningú canti sense parlar amb el porter. Per a entonar *Les Flors de Maig* s'ha de creure amb En Cambó, i no amb En Clavé, que és el que porta les solfes de Catalunya, transformant el *¡Gloria a España!* amb el *¡Gloria a la «Lliga»!* Cosa estranya aquesta d'una musica acaparada i d'un chor, al que se li prohibeix anar a una societat política com si fos un soldat; però a la musica la «Lliga» la vol de «camera», una «camera» presidida pel retrat d'En Puig i Cadafalch.

Ja no's pot cantar an allí on se vol, ni sentir cantar on ens sembli. Aqueix pobre senyor Sala, l'Anfòs XIV de Terrassa, i com va sofrir per ignorar-ho! Agafa la seva familia, lloga una llotja a l'Orfeó Català, i beatíficament se disposa a escoltar els chorals de Bach, previament convençut de que aquest Bach no era pas català ni catalanista. Però els regionalistes se n'adonaren de la presència de l'Anfòs Sala, i iniciaren els visques i els moris, i *Els Segadors*. El pobre senyor Sala se'n anà sense reclamar la sortida.

Jo crec que el senyor Sala deu ésser derrotat en totes les eleccions: les municipals, les provincials, les generals i les senatorials; que no deu portar cap representació catalana, que no deu ésser tingut per català, però jo reivindicco per al senyor Sala el dret a sentir musica els diumenges a la tarde, previ el pagament de les localitats. Però de la mateixa manera que l'Orfeó de Granollers no pot cantar on li sembli, el senyor Sala no pot escoltar musica a l'Orfeó Català, mentre no's digui en els programes que's despatxaran entrades a tothom, menys als socis de la Unió Monàrquica i al seu president natural senyor Sala.

I qui sap, senyors, qui sap, si no era aquell el començament de la conversió del senyor Sala! Sant Pau, camí de Damasc, perseguint cristians, sentí una veu que el convertí. El senyor Sala, escoltant musica de Bach en català, podia trobar el camí de Damasc, en el carrer Alt de Sant de Pere.

PARADOX

Les darreres extremituds

La tragicomèdia plantejada pel sorteig d'un regidor entre els radicals que ho són pel districte VII, ha tingut, a la fi, l'imprescindible desenllaç, fatal per a un dels interessats, el senyor Batalla, que en lo bo de l'exercici s'ha vist comminat a presentar la renúncia del càrreg.

Arran de suscitar-se la qüestió del sorteig, se indicà ja al senyor Batalla com a víctima propiciatòria de la comèdia que s'anava a jugar. Com destinat a ésser immolat en l'altar de la conveniència dels que, essent tan regidors com ell, disposen, no obstant, d'un apoi i una personalitat que manquen an En Batalla, figura modestíssima del Consistori, malgrat l'entusiasme i la bona voluntat amb que ha vingut, des del primer dia, produint-se.

Caient per propi impuls, estalvia En Batalla la celebració d'un sorteig que podia afectar a qualsevol dels seus dos companys de candidatura en el districte VII, senyors Iglesias i Montaner. No ha valgut an En Batalla, en l'ocasió present, ésser el candidat que major suma de vots alcançà en l'elecció. Menys encara, les seves protestes de no deixar la venera com no sigués per manament imperios de la sort.

On estigué desacertat En Batalla, va ésser a l'explicar les causes de la renúncia. En la comunicació dirigida al Alcalde, deia obeir la dimissió al fet d'estar malalt i haver, per tant, d'atendre preferentment a la seva curació.

Seguidament, i col·locat en situació d'haver de donar al Consistori una explicació verbal de la seva conducta, afirmà haver obrat sota la pressió de la disciplina de partit, a la que tot militant polític vé, naturalment, obligat.

La contradicció entre el text del document i el discurs pronunciat a continuació, no pot ésser més manifesta.

Lo bo del cas és que, segons anava En Batalla descapdellant el seu discurs, se'l veia emocionar-se, arribant i tot a espurnejar-li els ulls. Moments hi hagué en que no pogué evitar que li escapessin unes llàgrimes.

—És el sentiment que li causa la injustícia de que és víctima—digué un concurrent a la tribuna del públic.

A lo que objectà un segon:
—Més aviat recorda que va ésser ell, precisament, el qui pagà les despeses de l'elecció al districte VII.

* *

Ens referíem en la darrera nota a l'otorgació de testament que, segons costum de temps observada a la Casa Gran, ocupa actualment l'atenció i l'activitat de bon nombre de regidors.

Gairebé a l'hora mateixa en que escrivíem nosaltres les ratlles de referència, aprovava el Consistori l'adquisició d'una sèrie de finques rústegues enclavades en la carena de muntanyes que tanquen la ciutat, adquisició que implica, per a les caixes municipals, una falconada de cinc mil·lions i pico de pessetes.

Les finques en qüestió, destinades a ésser convertides en parcs, han sigut comprades, no pas a mojudes o a hectàreas, en bloc o com s'acostumi en aquesta mena de

immobles, sinó a pams, com se fa en els terrenys destinats a l'edificació, enclavats al cor de la ciutat, voltats de carrers.

Alguns regidors exposaren els seus dubtes, tocant a l'oportunitat de l'operació.

Per a desvanéixer el recel dels escrupulosos, afirmà el senyor Puig de la Bellacasa, ésser l'adquisició de les finques al·ludides, una de les millors iniciatives dutes a cap per a l'Ajuntament que agonitza.

Segons com es miri la cosa, potser tingui raó el senyor Puig.

JUST

Partits casolans

El senyor Sala no s'ho hauria de dir, perquè tots els quefes de partit han de posseir un nom de sonoritats, un nom breu, i si és possible no gaire corrent. Es la teoria d'En Bartrina, el qual sostenia que els noms llargs no serveixen per a la glòria. Exemple: els noms bascs.

Aquesta teoria resulta veritat a casa nostra. Cambó, rressona; Lerroux, encara més. En Prat de la Riba tenia, també, nom curt, però massa vulgar, i si va aconseguir la immortalitat, volem dir una immortalitat que no serà mortal de necessitat, fou per la seva obra múltiple i meravellosa, no pas per l'eficàcia del nom. Li deiem senyor Prat amb confiança domèstica, i aquest «senyor Prat» l'hauria perdut, si no l'hagués rescatat amb obres. El mateix Corominas va patir del nom vulgar. Si arriba a dir-se un nom sec i contundent se salva i ens salva.

Per això fracassarà el senyor Sala, perquè no pot fer-se un partit de salistes o de «salaus». Ni podrà parlar metafísicament d'aixecar edificis, ni dels casals de Catalunya, perquè tothom pensaria que de l'edifici de l'ordre o de la monarquia, ell en seria la sala. Per Madrid, quan els catalans expliquen que En Sala i els seus careixen de tota força, l'acudit és inevitable:

—Ya, vamos, es un partido de sala y alcoba.

I ara, el xistu agressiu, el xistu vilipendiador. En Milà i Camps s'aixeca per a defensar el joc sota l'administració de l'Amado. Un parèntesi. Aquests senyors de l'ordre renegaven de l'Amado com a governador, en tot, menys en l'organització de les rendes del joc. Queda tancat el parèntesi. En Milà i Camps, deiem, defensa el joc, l'administració del joc, que estava confiada a personalitats del seu partit. La cambra s'escandalitza, i un diputat regionalista diu a un altre, lliberal:

—Ho veu, lo que li deiem? Es un partit de sala i alcoba.

—Un partit de sala de joc—respongué el diputat lliberal.

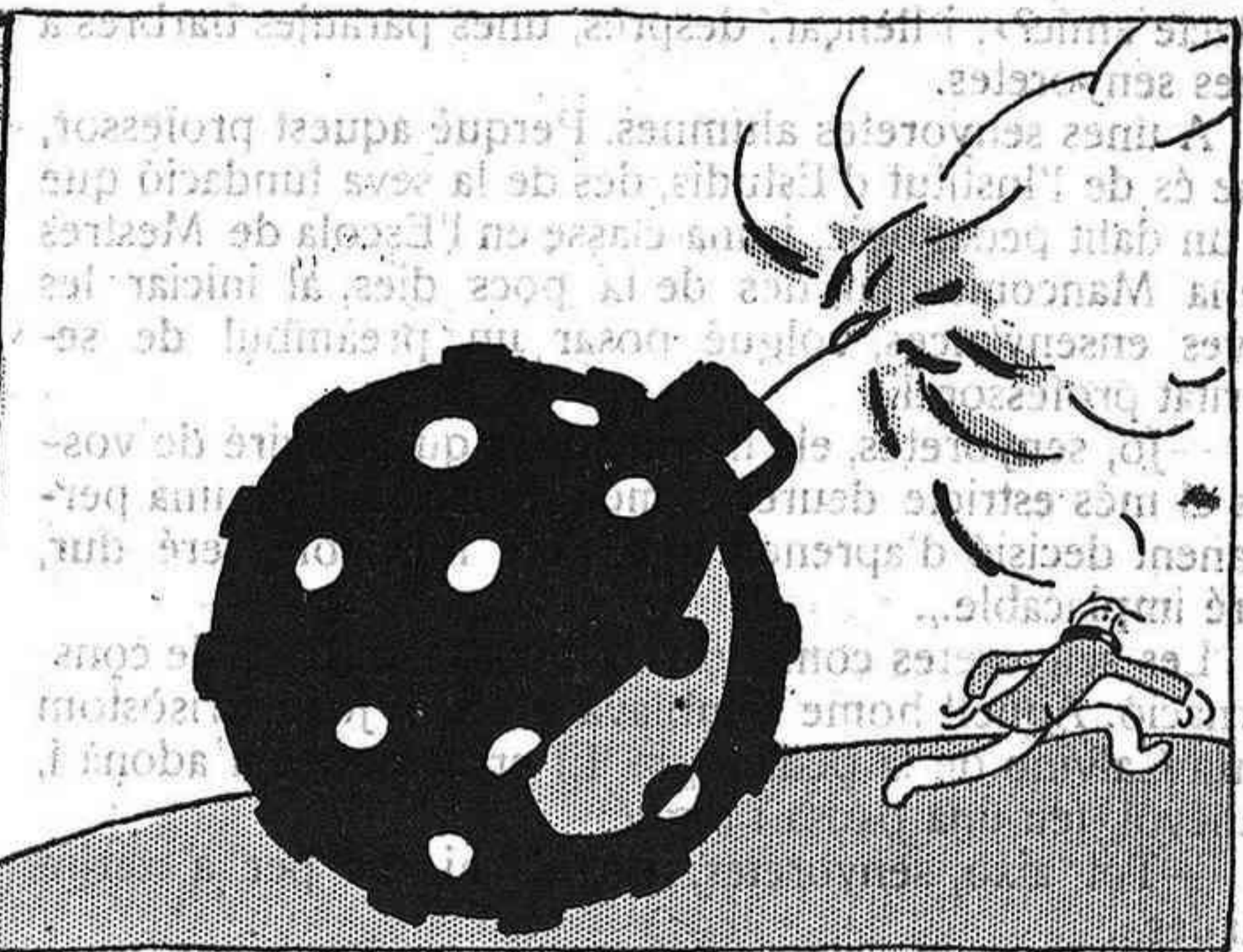
Ensenyança a la catalana

Fama d'aspres tenim els catalans, però ens creiem que amb el conreu de la cultura, la lírica, el periodisme, la Lliga del Bon Mot, el Passeig de Gràcia i l'ús de certes paraules que van per totes les dedicatòries i gasetilles,

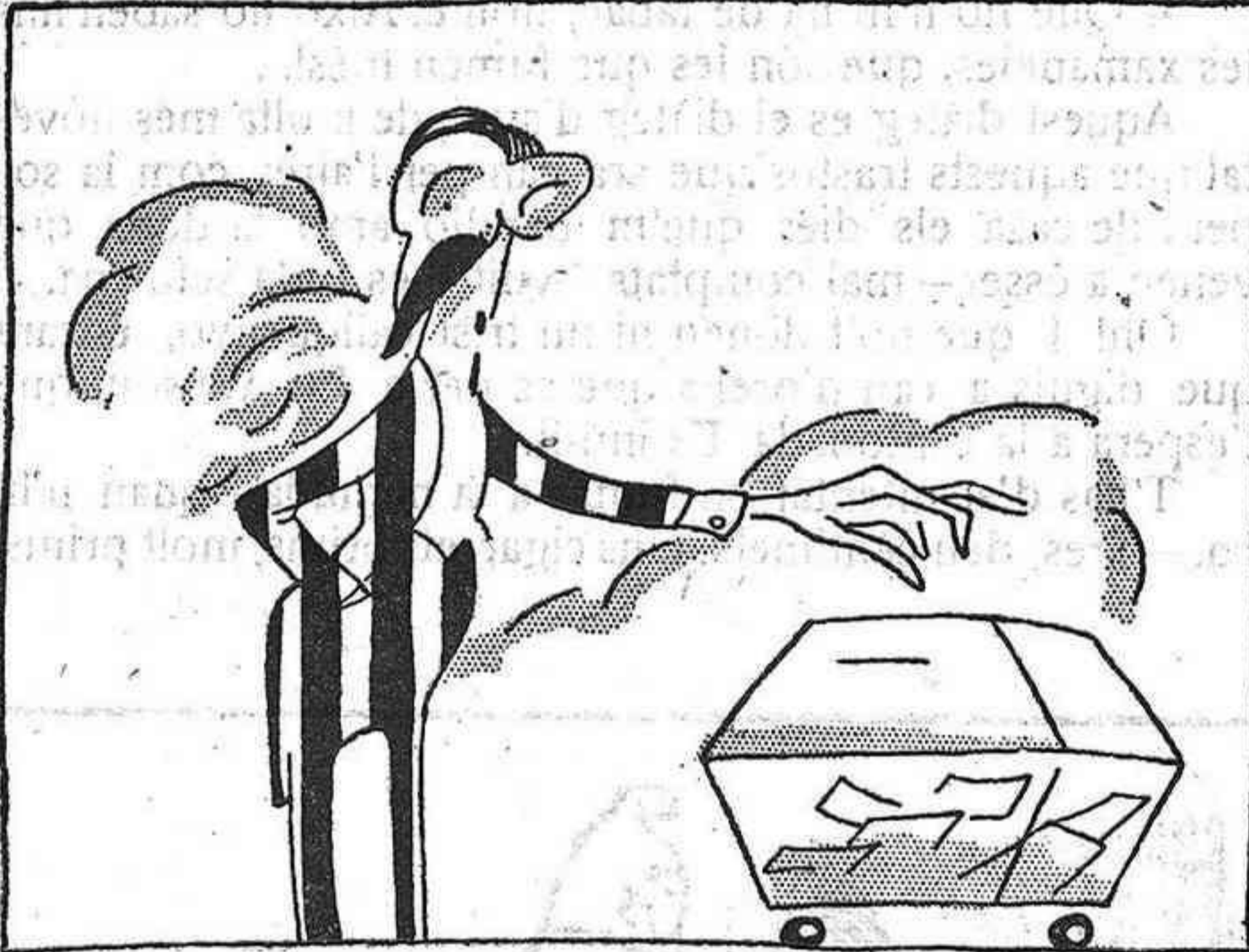
RUM, RUM, RUM

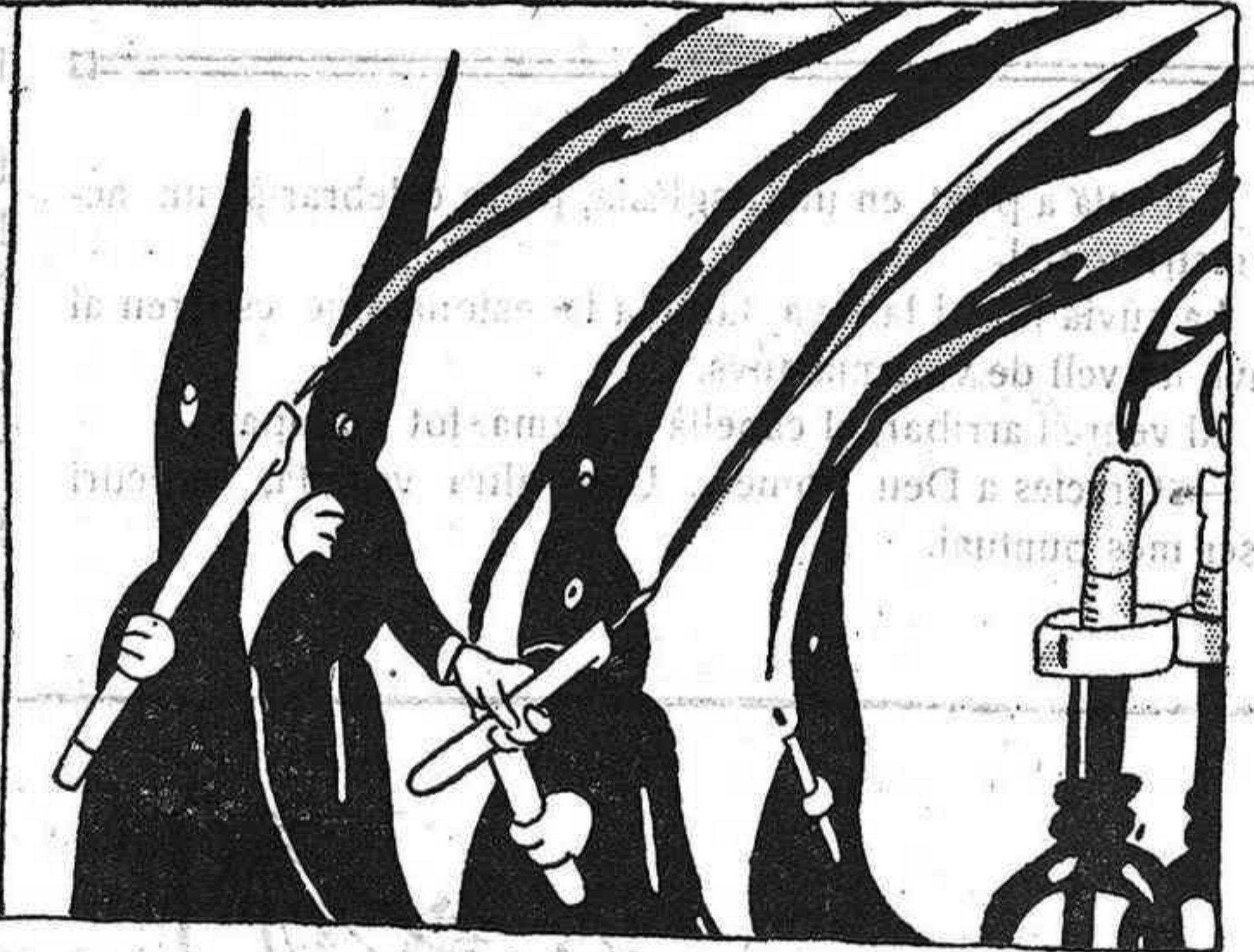
Afortunadament les xemeneies fumen.

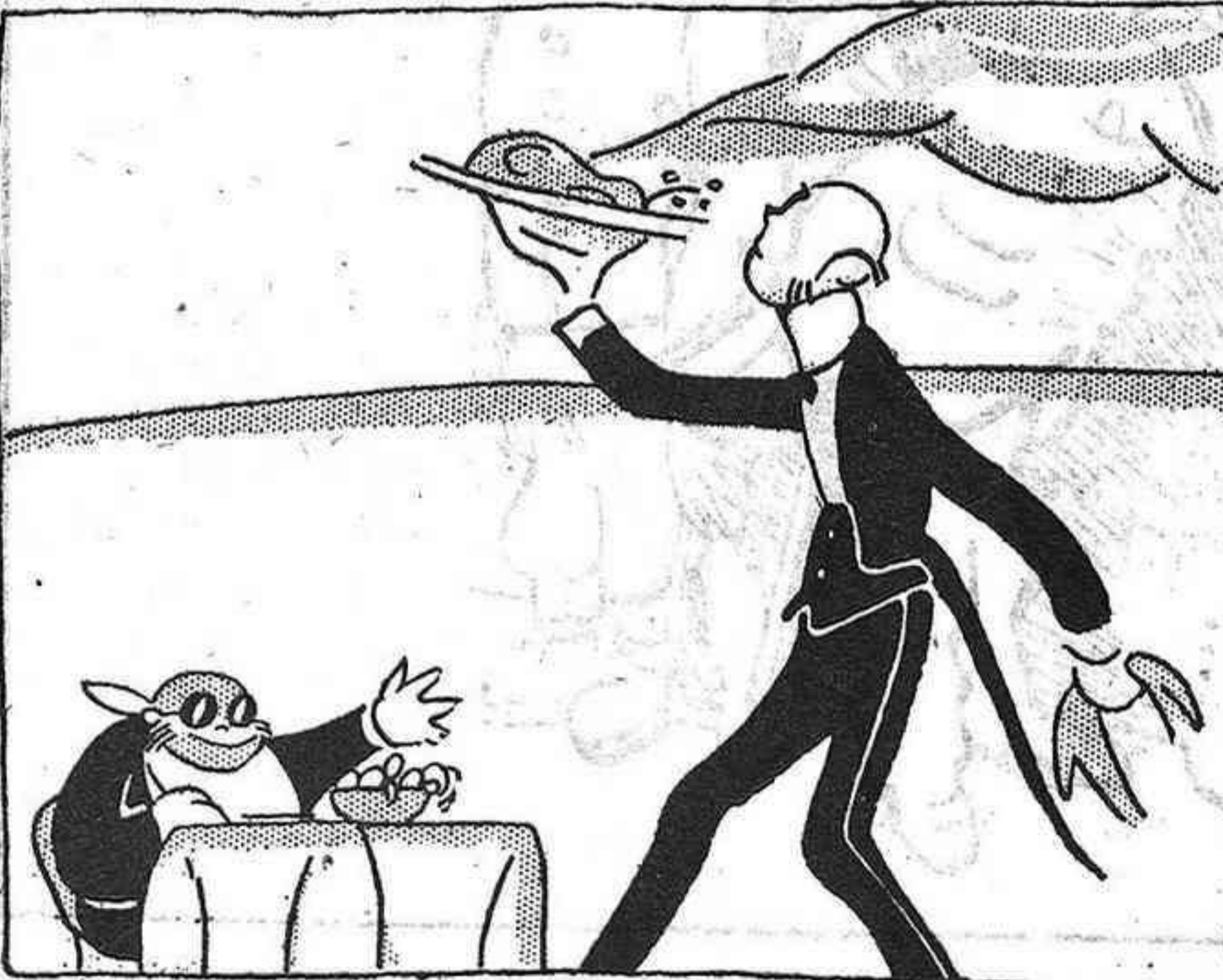
Per desgràcia, a Rússia, altres coses que no són xemeneies també fumen.

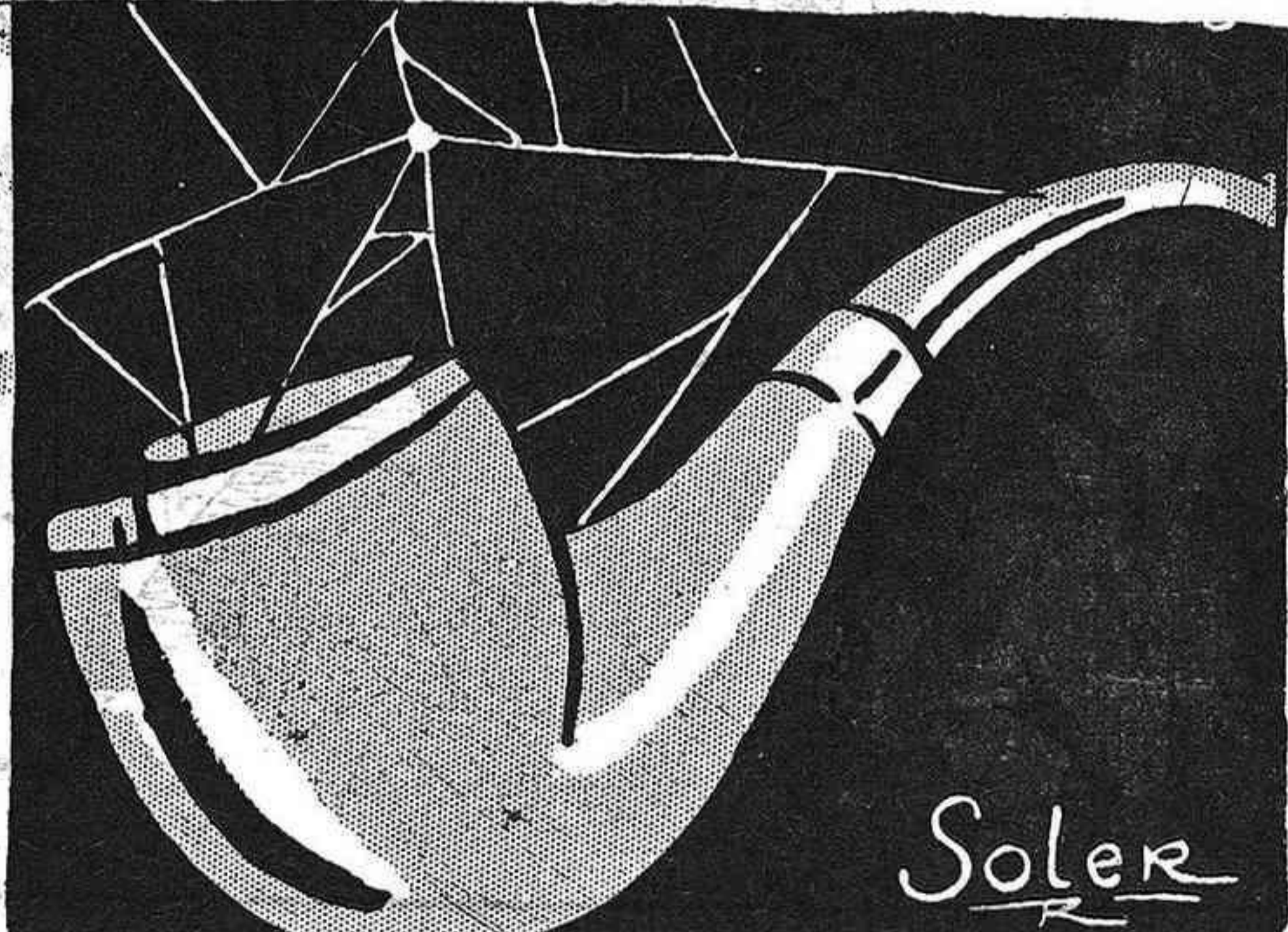
Hi han polítics que, amb motiu de certes victòries, es droen molts fums.

Els ciris de la Quaresma no paren de fumar.

Les viandes dels «nouveaux riches»... fan una fumera!...

L'unicacosa que on treu fum és la pipa del fumador.

haviem iniciat una reacció contra la brusquetat de les accions i dels mots. Planyem-nos de que no. Així hi ha professor que és capaç de saludar-nos, dient: «Què tal, dilecte amic?», i llençar, després, unes paraules barbres a unes senyoretetes.

A unes senyoretetes alumnes. Perquè aquest professor, que és de l'Institut d'Estudis, des de la seva fundació que té un dalit pedagògic, i una classe en l'Escola de Mestres de la Mancomunitat; des de fa pocs dies, al iniciar les seves ensenyances, volgué posar un preàmbul de severitat professoral:

—Jo, senyoretetes, els hi vinc a dir que exigiré de vos-tès el més estricte deure, el més rigurós estudi, una permanent decisió d'aprenentatge. Seré inflexible, seré dur, seré implacable...

Les senyoretetes començaren a posar una cara de consternació. Aquell home semblava un Sant Joan Crisòstom o un Calvino de la pedagogia. El professor se'n adonà i, benèvol, feu una pausa i digué:

—Tot això, senyoretetes, no els hi dic per a xeringar-les...

Xeringar-les! La galanteria no trobava altre verb que el verb xeringar, després de dotze anys d'Institut d'Estudis!

□—————□

Tot està a punt, en una església, per a celebrar-se un acte matrimonial.

La núvia jove i la seva família fa estona que esperen al nuvi, un vell de vuitanta anys.

Al veure'l arribar, el capellà exclama, tot empipat:

—Gracies a Deu home!... Una altra vegada, procuri ésser més puntual.

I a qui no li agradi...

—T'has fixat en uns establiments quines portes són pintades de groc i vermell?

—Sí, home, sí; els estancs! Que't creus que sóc tonto de quatre dies?

—I en els estancs hi venen tabac, no és això?

—Uj, que parles de temps, noi!

—I doncs què hi venen, ara?

—Què hi venen, dius? Baldufes, bales, agulles de ganxo, polvos per a matar rates...

—I tabac?

—Te'l queden a deure. Què dius, que no? Prova-ho d'entrar-hi en algun! L'estanquer o l'estanquera—segons, si va amb calces o amb faldilles—et pregunta amb una cara que sembla que li paguin i no li deguin:

—Què volia?

—Una paquetilla de vint, si és servit o servida—segons, si va amb calces o amb faldilles.

—Escolteu, mestre—fa ell o ella,—que no us haveu burlat mai de ningú, o és que acabeu d'arribar d'Arbeca en el ràpid amb la dona i les criatures?

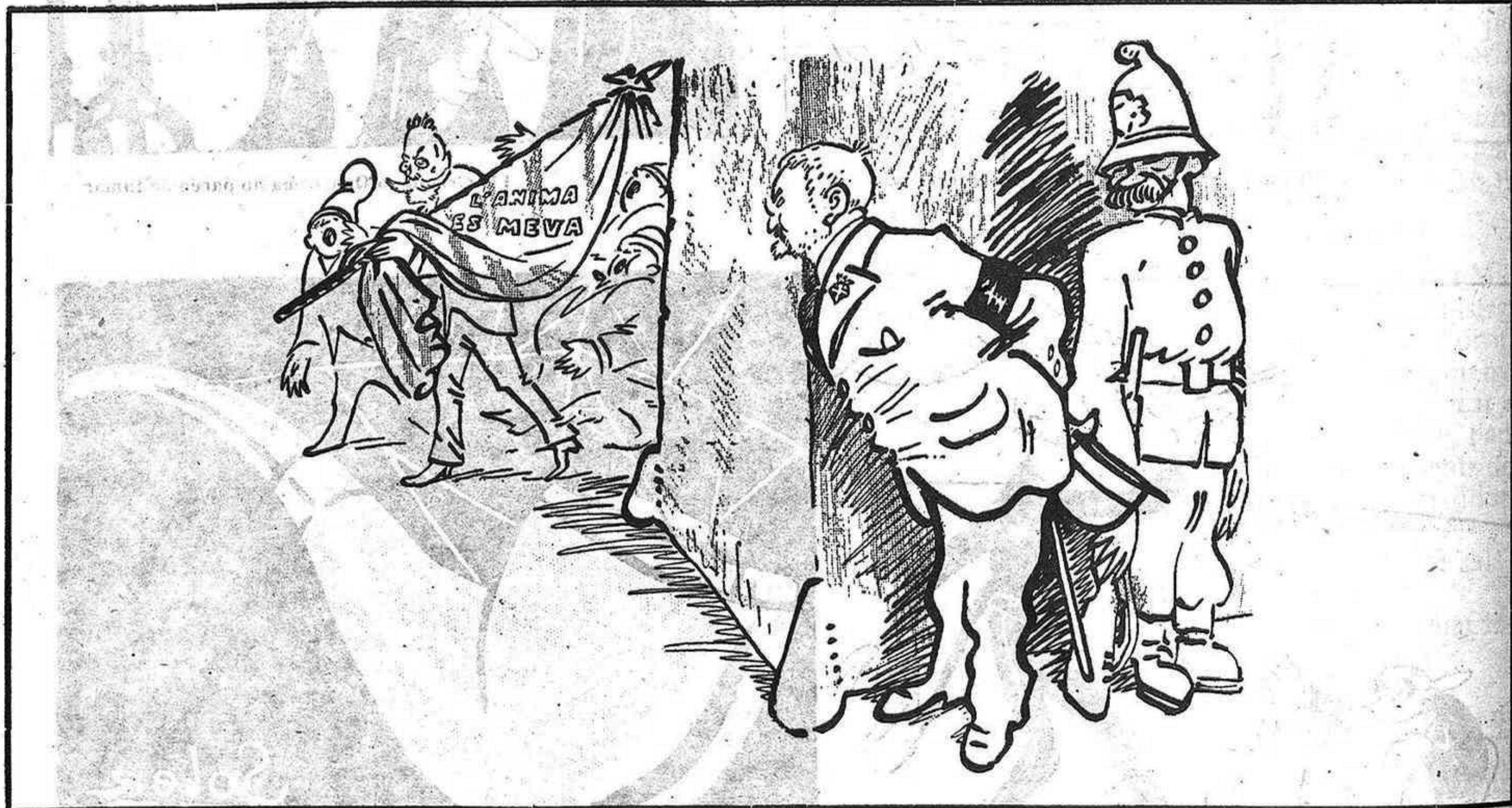
—Què voleu dir amb això?

—Que no n'hi ha de tabac, home! Això ho saben fins les xamaneies, que són les que fumen més!...

Aquest diàleg és el diàleg d'avui; de molta més novetat que aquests trastos que ara van per l'aire; com la sopera de casa els dies que'm barallo amb la dona, que venen a ésser—mal comptats—vuit dies cada setmana.

Oh! I que no't donen ni un trist caliquenyo, encara que diguis a cau d'orella que és per a En Wilson, que t'espera a la cantonada. Es inútil.

T'has d'acontentar en fumar a la menuda—quan n'hi ha.—Tres, deu centimets. Uns cigarrets prims, molt prims,

EL SENYOR PUIG, A LA CANTONADA

—Dimoni d'Angel!... Quina manera de comprometre'ns!...

que sembla que hagin sortit d'una matalia i que a dins, a lo «pitjor», hi trobes un tros d'espardenyot suat o bé un ull-de-poll de la cigarrera. N'hi ha per a tots els gustos.

I resulta que amb aquesta escassetat de tabac, tots fumem amb pipa. I el que us digui que fuma «de debò», digueu-li, de part meva, que vos ho diu de «boquilla».

Hi ha qui, per a fer-se passar les ganes de fumar, se'n va als fogons i s'engoleix, guapo-guapo, el fum de les mongetes quan bullen. Altres, els veureu sempre amb el canonet de «brea» a la boca, que sembla que li tinguin de rellogat; i fins conec a un que, havent sopat, per a no sentir l'enyorament del pipar, se'n baixa cada vespre a jugar a rotllo amb la quitxalla del barri, bramant com un ximble:

Las hijas de Ceferino, las hijas de Ceferino salieron a pasear...

Maleït tabac! Veureu que el pobre Bieló arriba a casa; es deixa caure, esgrogueït, en una cadira; llença un reneç més recargolat que la cua d'un gosset de casa bona, i...

—Què tens amb aquesta cara de «sis» déus?—li fa la dona. Calculeu quina cara devia fer, quan la dona va doblar el número!

—No em diguis res—fa ell,—t'ho demano per favor, Munda!

—Bo!—fa la Munda.—Ja conec que no hi han paquetilles!

—T'he dit que no'm diguis res!—crida el marit, agafant les cetrilleres i rebotent-les sobre la taula. Pobres estovalles, ja han begut oli!...

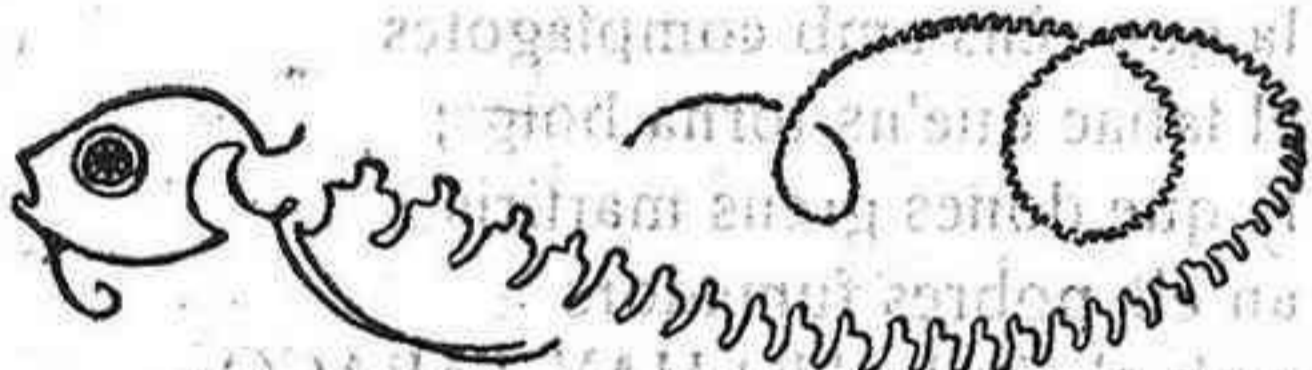
I tot pel vicí! Això és més trist que ballar amb una geperuda, a fe de Déu!

I ben mirat, l'estanquer o l'estanquera—segons, si va amb calces o amb faldilles—massa fan, els pobrets, de posar a l'aparador, al costat de les baldufes, bales, agulles de ganxo i polvos per a matar rates, un lletreret amb lletra de cartipàs, que diu:

No hay paquetes de tant, tant, tant, tarantan...

I a qui no li agradi... que ho deixi.

JOAQUIM MALLEU

Els regidors que se'n van

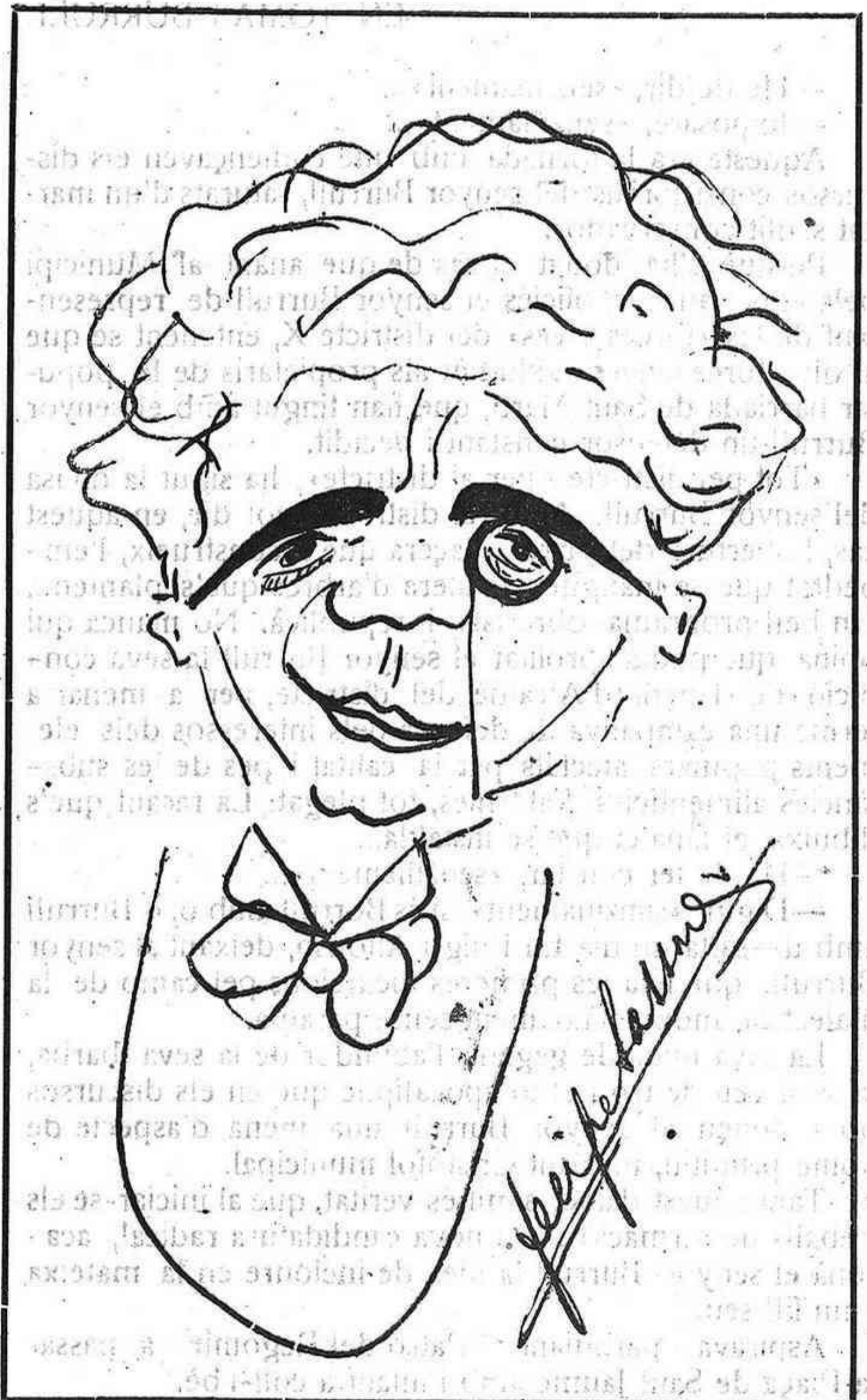
NOEL LLOPIS

La nota sobressortint de l'actuació del senyor Llopis, hi ha que cercar-la, principalment, en el bienni que estem enterrant.

Col·locat un dia, políticament, entre l'espasa i la paret, pactà amb el dimoni, que l'elevà, circumstancialment, a la Presidència de Consums.

Esvaïda la turbonada que determinà el seu, enlairament, sigué llençat amb estrèpit de la Presidència. La caiguda podia costar an En Llopis la pell. Diguem que salvà «l'honor del carro», representat, en el cas que ens ocupa, per la dignitat i el prestigi personals.

Després de la maniobra política que tan cara li costà, ha vist En Llopis, als enemics d'una hora, depositar, primer, tota ombra de rencúnia; menjar, després, gairebé en un mateix plat.

FELIPE SASSONE (Auto-caricatura)

Notable literat, fecund autor dramàtic i eminent «causer» que exerceix de director artístic, en el «Teatro Goya».

Un altre que no hagués sigut En Llopis hauria sortit del tràngol, mal ferit. Ell, en canvi, encertà a esquivar l'isolament i el paper secundari que en la comèdia municipal anaven a repartir-li. I ha intervingut en quants assumptes ha cregut de interès per a Barcelona, i s'ha fet rotllo en les discussions, posant, més d'un cop, a parir a l'adversari, del que s'ha venjat amb escriure.

Malhaurat el qui no cova una dèria!

Com la majoria dels mortals, la té En Llopis, i ben arrelada. Sospira per la construcció d'un Palau Reial, convençut—oh il·lús!—de que la felicitat pot venir-nos als barcelonins, per aquest cantó. A l'Ajuntament obtingué la pensada un èxit de rialles.

Fora d'aquesta debilitat, nascuda del seu fervor monàrquic, cal lloar an En Llopis, que ha treballat de valent per a dotar d'una subvenció als voluntaris de Cuba, per a derogar l'impost de Consums i privar que el de inquilinat prosperés.

Per un home que, per les raons esboçades, semblava condemnat, tot lo més, a fer la viu-viu, és prou i massa lo apuntat.

EN TOMAS BURRULL

—He de dir, «senzillament»...

—Exposaré, «senzillament»...

Aquesta era la tornada amb que començaven els discursos consistorials del senyor Burrull, saturats d'un marcat sentit conservador.

Perquè s'ha donat el cas de que anant al Municipi pels vots radicals, oficiés el senyor Burrull de representant de les «forces vives» del districte X, entenent se que al dir «forces vives» al·ludim als propietaris de la popular barriada de Sant Martí, que han tingut amb el senyor Burrull un defensor constant i decidit.

«Tot pel districte i per al districte», ha sigut la divisa del senyor Burrull. Amor al districte, vol dir, en aquest cas, l'obertura del carrer, l'acera que's construeix, l'empedrat que se inaugura, la filera d'arbres que's planten... Un bell programa obrerista i republicà. No manca qui opina que podia aprofitar el senyor Burrull la seva condició de Tinent d'Alcalde del districte, per a menar a terme una campanya de defensa dels interessos dels elements populars, afectats per la calitat i pes de les substàncies alimentícies. Falòrnies, tot plegat. La rasant que's dibuixa, el fanalet que se instal·la...

—He de fer constar, «senzillament»...

—Digui, «senzillament», si és Borrull amb o, o Burrull amb u—saltà un dia En Puig i Alfonso, deixant al senyor Burrull, que feia les primeres incursions pel camp de la dialèctica, momentàniament sense paraula.

La seva mida de gegant, l'abundor de la seva barba, la seva veu de tro i el to apocalíptic que en els discursos posa, donen al senyor Burrull una mena d'aspecte de home primitiu, un Sant Cristòfol municipal.

Tant aquest darrer símil és veritat, que al iniciar-se els treballs de formació de la nova candidatura radical, acaronà el senyor Burrull la idea de incloure en la mateixa a un fill seu.

Aspirava—parodiant al Patró del Regomir—a passar la Plaça de Sant Jaume amb l'infant a coll-i-bè.

Al tenir esment del propòsit del senyor Burrull, clamaren a la una els electors, no propietaris, del districte X:

—Prou! En fet de dinasties, ens basta i sobra la dels Ulled!

B. DE R.

A PÉL I A REPÉL

Diuen de la República Argentina que, de ara endavant, per motius de Higiène,—una senyora molt respectada en el país de les pampes—a tots els immigrants que arribin en aquells ports se'ls baixarà al Moll i, de cara al sol, o de cara als núvols, un barber expert i despiatat, un Figaro rabiós, que més que un Figaro semblarà un Otello, els pelarà a tots de cap a peus.

Fins ara fa poc no feien allí sinó netejar-los, als immigrants; els fumigaven amb espigol clínic, i els friccionaven amb sublimais i pedres tosques, entretenint-se

ademés en un complet baldeyo de tots els vasos capilars; però mai havien arribat a lo que volen arribar ara. Ara es veu que són més radicals, els argentins; ara, per a que's pugui dir que ens prenen el pèl en tota regla, al arribar a Buenos Aires ens afeitaràn el cap, la barba i els bigotis; i sinó n'hi ha prou amb l'afeitada, ens depil·laran elèctricament.

Aqueixa mida higiènica tan previsor, ara com ara, no va sinó per als immigrants de tercera classe, per als espanyols i italians de la mena de «atorrantes», que en diuen ells. Però sembla que, de reproduir-se a a pàtria d'En Bartolomé Mitre les invasions de malalties infeccioses, hi ha intenció, per part del Govern, d'aplicar el sistema d'afeitar i tallar els cabells a tota mena de passatgers... I visca la Llibertat!

Ho posem en coneixement de tots aquells intel·lectuals que pensen anar a fer quartos a l'Argentina pel procediment de la «conferència».

Si els argentins coneixen per referències una celebritat nostra, i la coneixen pels bigotis, per la barba o per la cabellera a la Rudolf, i aqueixa celebritat els hi arriba allí pelada, més que pelada, repelada o depilada, adéu, èxit!... i adéu il·lusió!...

I adéu conferències!... I adéu «pesos»!

XARAU

"PICADURA" POÈTICA

(MADRIGAL)

Ai, estanquera, estanquera,
la de l'estanc del recò;
la que vens amb comptagotes
el tabac que'ns torna boigs;
la que dónes greus martiris
an els pobres fumadors
amb el rètol: «NO HAY TABACO»,
més terrible que un bulldog...

Jo, que sóc jaij dels que espero
la sàca cada dijous
amb l'afany d'aquell que espera
una acta de regidor;
que faig «cua»—del migdia
fins que ja s'ha post el sol—
com si anés a cercà entrades
a l'«Apol» o a l'«Espanyol»...

En fi, jo, que no'm fixava
en ton pamet, molt ni poc,
de cop i volta, estanquera,
s'ha prenat de tu el meu cor.

No em desprecïis, no, prenda;
correspòn al meu amor...
venent-me sense fer «cua»
quatre o cinc paquets d'arroç!...

V. RAFART MARÍ

REGIDORS DE BARCELONA AL POL NORD

L'esquimal. - Creguin que és una gangal... No s'ho deixin escapar.
El regidor. - Però sou molt burro, mestre. Demaneu-ne a pesseta el pam, i també us el pagarem, que la Pubilla és rica.

Fesomies semblants

ANANT pel món haureu trobat, tot sovint, gent que se sembla molt a altra gent.

Això és degut a que la Naturalesa, amb tot i ésser molt variada, a voltes se sent mancada de inspiració. Aleshores, impossibilitada de crear obra original, se copia a sí mateixa. Com succeeix ambles per-

sones, hi ha dies que la Naturalesa té mandra intel·lectual, careix de força creadora i en comptes de formar un home nou, que tingui línies característiques inconfundibles, agafa un altre home qualsevol i l'estarjeix.

«Ningú se'n adonarà» — pensa. — Serà com dos cigronets que fossin idèntics i es trobessin barrejats a dins d'un sac de cent quilos.»

Però la Naturalesa al pensar així s'equivoca; perquè vé un dia que'ns en adonem. I aquest dia, al notar el plagi, al contemplar els dos homes iguals, ens burlem d'ells, i d'ella i del déu que els ha fet.

Es clar que no'ns en adonem quan se tracta de innominats, de *vulgus*, de gent desconeguda i indocumentada; i no'ns en adonem perquè tampoc hi ha raó de que un hom s'hi fixi massa; però vé que un dels «idèntics» és una eminència, una persona cèlebre, popular, de popularitat bona o dolenta, un home de fama, dels molts que corren pel món; i en aquell moment... catacrucl... se descobreix la farsa i... la Naturalesa queda en ridícol.

No fa molt ens va succeir. Anavem en un tren de la línia de Manresa. Vé el revisor a taladrar-nos el bitllet, i el company de viatge ens toca del colze:

— Guaita, tu, .. En Maura!...

Efectivament; la mateixa fesomia de l'il·lustre mallorquí. Ens van venir unes tentacions de dir-li: «I això?... Don Antoni!... Com més anem, menos valem!» Però restàrem muts, i a tot el més que

ens atrevírem fou a l'expansió d'un irònic somriure, perquè sabem com les gasta aquell revisor, i ens hauria fet pagar *suplement*.

Temps endarrera, també, ens vegerem obligats a assistir a un enterro. El seguici s'havia ja format i tothom rèia: els parents, els amics, els de la comitiva i els que'ns veien passar, tots se mossegaven els llavis per a no esclafir la riulla. I sabeu què era?... Que un dels capellans que acompanyaven el mort tenia la mateixa estampa d'En Wilson, el president dels Estats Units. El públic havia descobert el plagi de la Naturalesa, i es fumia de la Naturalesa, d'En Wilson i del capellà... i de passada del mort.

No parlem ja d'aquell vigilant noc-

turn d'una de les principals vies dels Aixamplis que té la mateixa cara, el mateix posat, el mateix taran-nà, la mateixa alçaria i les mateixes etxures de l'Ignasi Iglesias; que, més que el seu germà, sembla ell mateix; i que un dia que l'Ignasi estreni i estigui malalt... el podrà substituir molt dignament a les taules. Són molts els curiosos ciutadans que han pogut constatar aquesta semblança, i han restat admirats; que fins s'ha donat el cas d'alguns que han aplaudit al vigilant pensant-se que és l'Iglesias i han «picat de mans» a l'Iglesias creient-se que és el vigilant.

Però, per semblança, la que tenia un cotxer de punt que's posava anys endarrera al Pla de «Palacio». Aquest se semblava a Napoleón I. Amb la fusta a la mà dreta i la esquerra al pit, mig amagada entre els botons de la llureia, talment haurieu dit que era el propi Bonaparte en aquell quadro cèlebre on se'l pinta dret, fent guàrdia a les avençades, suplint al centinella ajegut a terra, mort de son.

Un altre cas ben «patentat» és el que existeix en una fonda de sisos de Sant Martí. Allí veurien En Romanones en persona, coixet i tot, però sense la sabata monstruosa que li pinta En Picarol, servint plats de cap-i-pota, racions de tripa i estofat i bou a la doba. Entrarieu an aquella fonda, cridarieu al cambrer, i quan el tindrieu al davant aixugant-vos la taula, vos causaria tal sorpresa, que no gosarieu demanar-li res. O en tot cas solament us atrevirieu a preguntar-li:

— Com està això de les Juntes de Defensa?

I el mateix passa amb un cobrador dels tramvies de Gràcia, que és la mateixa cara d'En Clemenceau; amb un municipal que té una gran retirada amb En Lerroux, i amb un guarda-passeigs que té un gran parecut amb l'Unamuno i amb un moço d'esquadra que és idèntic an En Xenius, i així fins a l'infinit.

Naturalment, que això's presta a discussions, perquè sempre hi han opinions contradictòries, i devegades un petit detall tira per terra tota la il·lusió de semblança que'ns hauriem forjat: una piga que aquest té i que l'altre no té, una orella qual còpia no pot ésser mai exacte a l'original, però... petites minúcies que no treuen mai l'efecte del conjunt.

N'hi ha que diuen, per exemple, que don Emili Junoy se sembla molt al famós Johnson... Aquests sí que no sé pas què hi veuen. Es deuen ficar en la morenor.

Don Emili Junoy, per bíceps que tingués, encara que tingués *triceps* i sacsons a les cames, mai podria semblar-se an aquell gegant americà que li diuen «En cop-de-puny». Ni que s'enfilés a dalt de xanclos, no s'hi retiraria. Els distingiríem d'una hora lluny amb el parlar. Don Emili té una llengua dolça, melosa, sembla *jalea de mamey*, l'altre parla com les granotes. Ademés l'un és pelut i l'altre pelat; i l'un és bona persona i l'altre no. — FRA NOI

Xerrameques artístiques

L'AMO DE L'AUCA (1)

OÏELS JARDINS D'EN RUSIÑOL

Tothom té al món la seva dèria. La meua ha sigut sempre posseir quatre pams de terra amb plantes, pasturar, intel·lectualment parlant, en les hores de repòs. M'agraden tant el verd i les flors! Mes, el Destí, o el que sia, m'han dit sempre: —Un troçot de jardí voldries?

Doncs, te'l *pintaràs!* Això de «te'l pintaràs» vol dir que me'n hauré de pairar tota la vida.

Aqueixa sentència inapelable la sento clavada al cervell de nit i de dia. Això fa que li dugui certa tírria a l'amic Tiago, perquè hi té la mà tan trencada en això de pintar jardins, que us deixa boca-badats.

D'on ha tret aquella traça, que li permet enclore dins d'un petit marc de fusta daurada el jardí que vulgui, amb arbres, i brolladors, i *parterres*, i figures de marbre, i fins amb aire i cel i núvols que hi corren?

Per mí aqueix pintor té pacte amb el dimoni, i perquè no el posi en evidència en algun sànet dels seus, fent-li perdre la poca força moral que li resta, En Banyeta li haurà dit: —Tu pinta el que se't posi al davant, que a mí em tindràs sempre al darrera.

I està clar; En Tiago, amb l'assegurança d'aqueixa col·laboració diabòlica, fa el que vol amb els colors i els pinzells. Ja n'hi poden donar, ja, de jardins enrevessats i durs de pelar, que ell amb quatre pinzellades us els deixa com nous damunt d'una tela blanca. I tan tranquil com qui no ha fet res! Pel que li costa!

Després, quan ne té una bona pila, de jardins, els porta a Càn Parés, per treure-se'n uns quants del damunt, perquè, com aquell fuster del conte, En Rusiñol, el que fa, *ho fa per a vendre*. I com són més bonics, més baratets i de més durada els seus *jardins*, que els que tenen les torretes dels voltants de Barcelona, amb això de la puja dels lloguers, els ven en un tres i no res.

Vaia un *manol!*

Home de molta *perspectiva*, veu venir la gent de lluny; sap situar les coses corresponent en el seu *plànol*; no les aparta de l'*ambient* que els hi correspon i mai inverteix els *termes*. Podem contar el que fa, quan totes aqueixes qualitats mundanes les aplica a la jardineria pictòrica. Meravelles, senzillament.

I si no ho voleu creure, aneu a veure-ho a Càn Parés, on hi trobareu, entre altres coses que vos alegraran la vista, un *Pati blanc*, que mai més se us borrrà del pensament.

1) Del senyor Esteve.

I quin pati, cavallers! Ja em ric jo dels xamosos jardins de Nínive i Babilònia, dels Carmes de Granada i de les reconades somnoses dels parcs d'Aranjuez que l'acompanyen! Aquí sí que hi ha l'empenta d'En Banyeta! Vos el mireu fixament el pati, i veieu com tot creix i pren relleu; avenceu un pas per a donar-hi una passejada i topeu de nassos amb la tela.

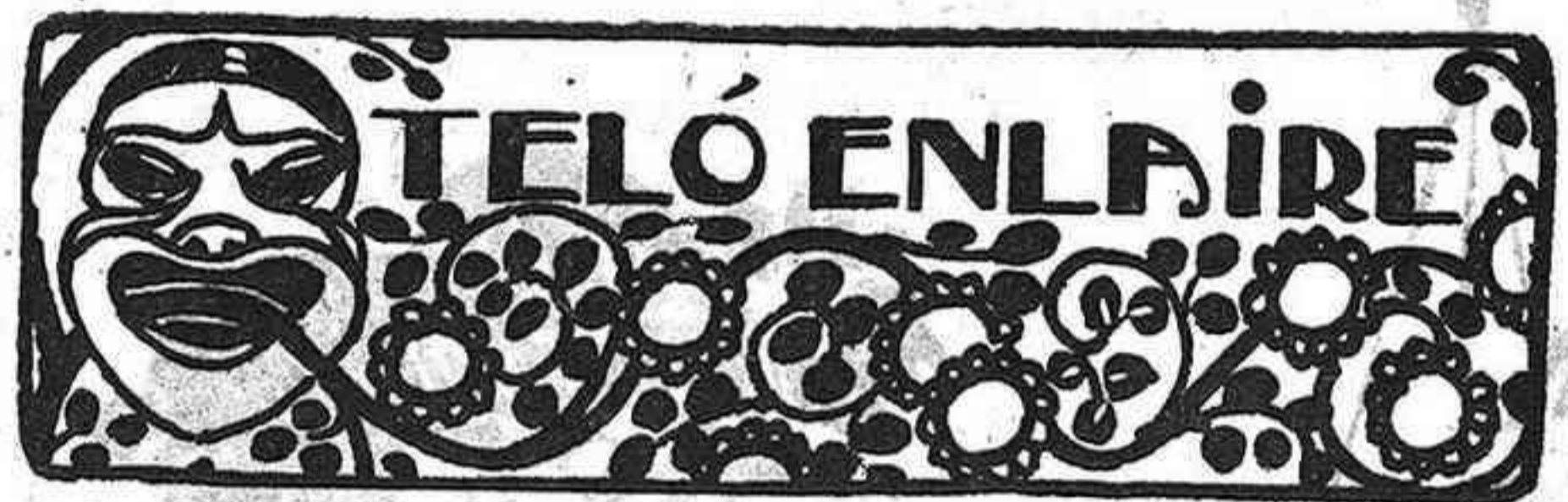
I encara la cosa resulta passadora si En Tiago no es troba per allí, doncs si per etzar hi és, sentireu que remuga, tot mossegant la pipa:

—Alça, badoc, que no hi veus?

Es allò de les faves i els queixals. En Rusiñol, que té prou peles per a comprar jardins immensos i prou traça per a pintar-se'ls, prefereix fer diners amb les còpies que treu dels jardins dels altres; i jo que m'accontentaria amb un jardinet de no res, anc que fos pintat a la paret, *ni pa ni moros*.

Però aquesta ensarronada del pati no me la portarà pas al molí En Tiago. Encara em fa mal la punta del nas, de resultes de la topada.

C ARBÓ

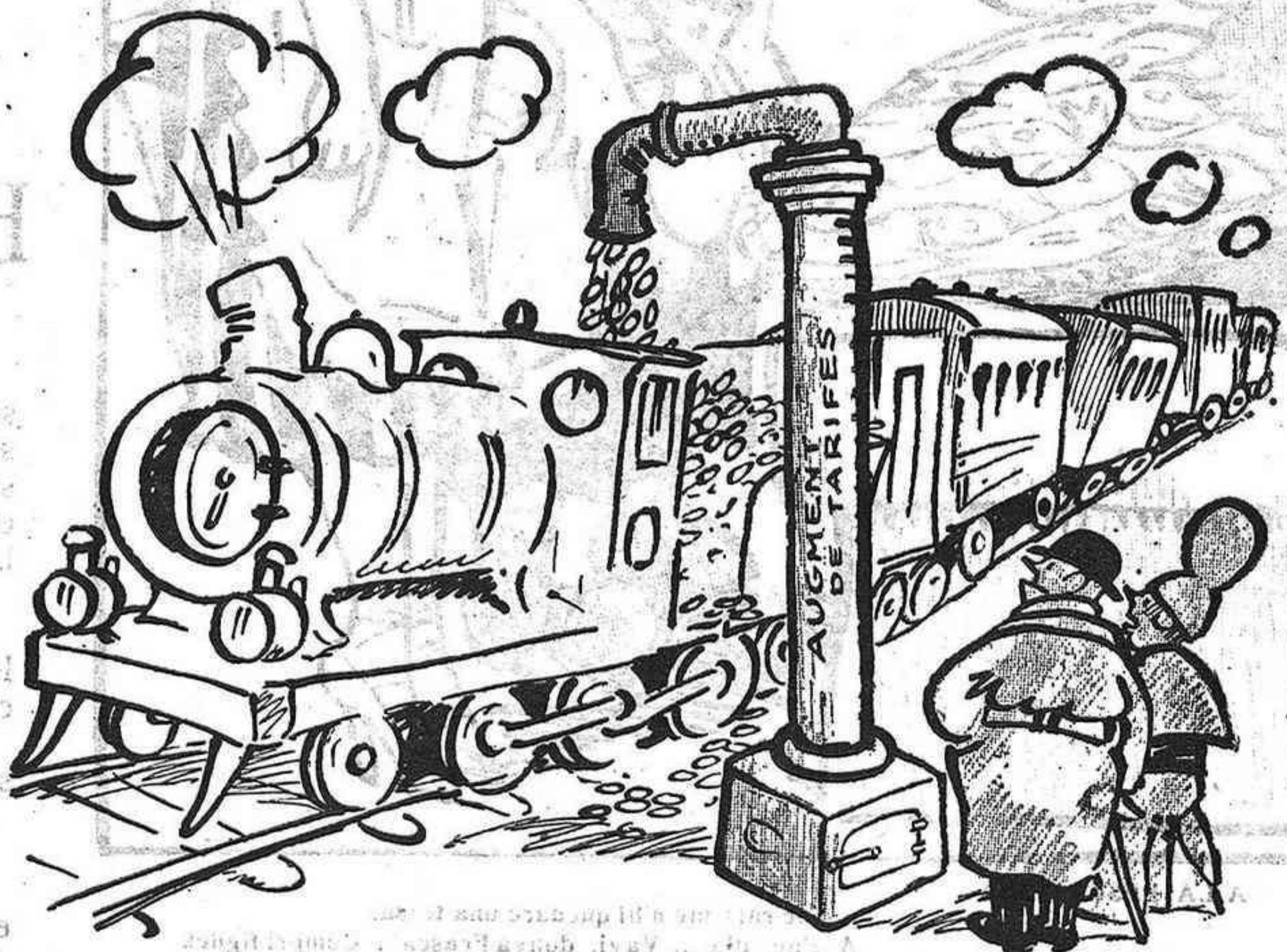

ROMEA

Amb l'hermós drama *La mare*, d'En Rusiñol, celebrà el seu benefici la eminent actriu Maria Morera.

Dit això, no cal afegir-hi que fou una vetlla de triomf per a ella, per al autor i per al teatre català. A la sala de «Romea» no hi cabia una agulla; aplaudiments en gran, flors, ovacions, *cables* i... demanin.

S'ha de dir que l'execució de l'obra fou notable tant per part de la beneficiada, qui feu una *mare* de carn i òssos, com

—Noil!... Es veu que té molta set, que no paren de donar-li aigua.

per part de tots, que hi ajudaren de debò. En Bruguera, sobre tot, va estar fogós, justíssim d'expressió i sempre encaixat en el difícil paper del jove pintor.

—Per a aquesta nit està anunciada l'estrena de la comèdia dramàtica *Els solters*, dels senyors Crehuet i Soldevila. Tan debò sigui un èxit, que ja convindria a tots plegats.

NOVEDADES

La famosa maquetista Amalia de Isaura i el diabòlic Wetryk, rei del ilusionisme, continuen portant gent an aquest teatre.

La primera és una excel·lent artista que sap engrescar al públic per l'àngel i la picardia de la seva personeta única, presentant tipus nous, ben vestits i perfectament dibuixats pel que toca a psicologia còmica, que es la gran trassa de donya Amalia.

El segon és un gat dels frares que en sap un niu i té el dò de no cansar als espectadors, amb els seus trucs d'enginy

i martingala, amb els seus jocs de mans i les seves arts del dimoni.

—Per al dijous de la setmana entrant, dia 11, se anuncia el debut d'En Francisco Morano, al davant d'una notable companyia de drama.

Ignorem encara detalls que podrien interessar als nostres llegidors, com són, llista de personal, repertori, obra de inauguració, estrenes...

De moment, alegrem-nos de la nova i fem auguris d'una brillantíssima temporada a don Paco i als artistes que l'acompanyen.

GOYA

Tot esperant l'anunciada estrena d'En Sassone, *La vida sigue*, que sembla tindrà lloc un dia d'aquests, l'admirable companyia de Maria Palou ha reproduït *Los abejorros*, famosa obra d'En Brioux, quelcom atrevida, però forta i bella, que ha valgut un èxit a tots, mercès a la perfecta interpretació i a la manera esplèndida com s'ha presentat.

Una altra de bona que se'n apunta l'amic Blasco.

MUSIQUERIES

A la Sala de l'«Orfeó Gracienc» — d'admirables condicions acústiques — va debutar, diumenge a la tarda, l'*Orquestra Clàssica* dirigida per l'Enric Ainaud.

Formaven el programa, interessantíssim, obres de Haendel, Mozart, Bach, Schumann, Grieg i Brahms. No's poden queixar de l'èxit, els simpàtics artistes. El públic, nombrós, aplaudí xardorosament i demanà el bis d'execució per a un grapat de composicions, que, com la *Polonesa* d'En Bach i el *Minuet* d'En Mozart, foren expressades per la nova orquestra d'una manera impecable.

També's guanyà una merescuda ovació el solista de flauta senyor Casanovas.

I no cal dir que el mestre Ainaud, ànima de la flamant institució musical, rebé tota mena d'efusives felicitacions a les que pot afegir la nostra ben sincera.

ESQUELLOTS

Tant mateix tindrem Teatre Municipal. En la sessió celebrada pel Consistori la setmana passada fou aprovat un dictamen, segons el qual el Municipi adquirirà cinc solars de la Reforma, destinats a alçar-hi el tant desitjat Temple de la Escena Catalana, que's titularà «Teatre de la Ciutat».

Apa, minyons!...

Ja cal que En Giménez, En Nolla, En Rojas, En Borrás i En Pep Bergés comencin a fer mèrits per a conquistar la breva.

I que, tractant-se del Teatre Municipal, serà un *Caruncho* de primera.

No totes les «colles» tradicionals han estat conformes en suprimir aquest any la divertida i esbogerrada romeria de S. Medi.

A LA PESCATERIA

—A cinc rals, me n'hi quedaré una tersa.
—A cinc, diu?... Vagi, donya Frasca!... Compri figures seques, que ara van a dar.

Semblava que les circumstàncies —anormals encara i a pesar de tot —obligarien als devots del sant pagès a ajornar o suspendre la popularíssima festa.

Les circumstàncies no han fet sinó atenuar-la o desanimar-la.

I és que entre els romeus hi han classes: els uns s'han quedat a casa perquè durant la crisi econòmica van tenir de menjar-se els estalvis. Els altres hi han anat perquè, amb motiu de la crisi, van poder omplir unes quantes guardioles.

Al Saló de Conferències de la «Casa Gran», hi han exposats uns projectes de «Fonts artístiques» presentats a concurs.

Esperem que els encarregats de escullir i premiar, faran la tria ben feta.

Aixís se poguessin triar les aigües, com se poden triar els models de les fonts.

Sembla que una certa Autoritat no va deixar celebrar, el passat diumenge, una manifestació benèfica de pescadors que volien recaudar diners per als damnificats de Pekin.

Què vol dir això?

No us desespereu, infeliços habitants de la barriada xina.

Això vol dir, senzillament, que aquella certa Autoritat se basta sola, i que ella correrà amb als gastos de la reconstrucció.

Que pagarà els desperfectes de la seva butxaca.

Diu una nota oficial de l'Alcaldia:

«Normalizada la situación de Barcelona, se han dado las oportunas disposiciones para que se active el cobro de...»

Res, home!... Deixin-ho córrer.

Si és qüestió d'haver de pagar, trigarem molt, encara, a estar normalitzats.

Les butxaques del contribuïent continuen tan «anormals» com abans.

Un senyor de Terrassa, que a la cuenta enyorava el tabac de classe inferior, que és el que va més escàs, ha arribat a pagar res menys que deu duros per un paquet de «caliquenyos», que ordinàriament val dues pessetes.

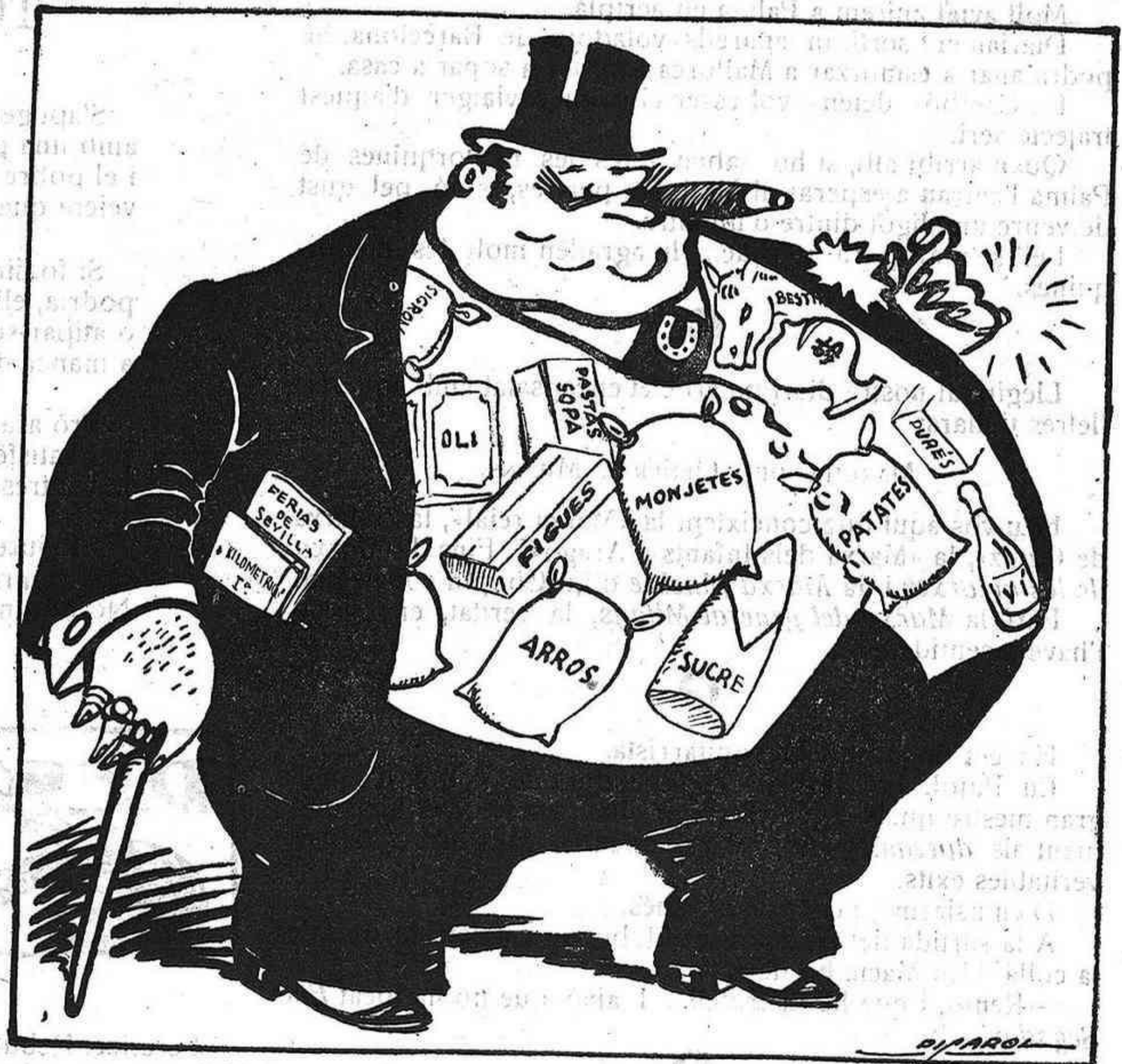
Ja es necessita ésser «nouveau riche» i tenir ganes de fumar!...

L'Ajuntament vol canviar el nom del Passeig del Cementiri pel d'«Avenida de Icaria».

I diu que el ciutadà que no estigui conforme que reclami.

Doncs bé, jo reclamo; reclamo i protesto. En primer lloc, perquè això de Icaria, ningú sap lo que vol dir; no més ho saben alguns ateneïstes i aquests no més passen pel Passeig del Cementiri quan els hi porten amb els peus endavant. En segon lloc, perquè... és inútil; i per més que facin i que diguin, la gent sempre en dirà Passeig del Cementiri.

I prou!... No'n parlem més!... Què tanta p...!

Aspecte de la panxa d'un «nou ric» retratada pel procediment dels Raigs X.

Per a evitar el sorteig que s'havia de fer al Consistori per supressió obligada d'un dels regidors del districte VII, ha sigut sacrificat el senyor Batalla, qui ha dimitit voluntàriament excusant-se per malalt.

La malaltia, qui la pateix no és precisament ell, el simpàtic regidor, sinó En Lerroux.

Una *encefalitis letàrgica* político-social que és la malaltia de moda entre els «nouveaux» conservadors.

La colònia francesa de Barcelona ha regalat a l'Ajuntament un magnífic bust de marbre que representa el general Joffre.

Quin trágala per al senyor Soler i Roig!... Jo d'ell, faig com En Batalla: dimiteixo.

O millor encara: m'avinc amb els requetès i regalo al Municipi una estàtua equestre de don Jaume.

El «cuartelillo» de bombers de la Plaça de Lesseps serà convertit en oficines de recaudació de impostos.

Ve't aquí un edifici, doncs, que abans servia per a apagar el foc i ara servirà... per a encendre'l.

Els carboners detallistes han enviat un telegrama an En La Cierva protestant de l'augment de les tarifes carrilaires. Què diantre tindrà que veure el de Mula amb el gremi de carboners?—pensaran vostès.

Molt, té que veure. Els uns venen carbó per a encendre el foc, i l'altre, quan hi ha foc encès (políticament parlant) hi tira llenya.

Qüestió de competències.

Molt aviat anirem a Palma en aeriplà.

Diàriament sortiran aparells voladors de Barcelona. Se podrà anar a esmorzar a Mallorca i tornar a sopar a casa.

En Cambó—deien—vol ésser el primer viatger d'aquest trajecte aeri.

Quan arribi allí, si ho saben, totes les mallorquines de Palma l'aniran a esperar al Moll. No per res, sinó pel gust de veure un aligot dintre d'un altre.

I ell se'n alegrarà perquè... li agraden molt les mallorquines.

Llegim al nostre diari un article encapsalat amb aquestes lletres titulars:

MARXA DEL GENERAL MILANS

Heu-vos aquí que coneixiem la «Marxa reial», la «Marxa de Cadiz», la «Marxa dels Infants d'Aragò»... Fins la *Marxa de les antorxes* i la *Marxa júnubre* d'En Chopin coneixiem.

Però la *Marxa del general Milans*, la veritat, encara no l'havem sentida mai.

Havem tingut setmana guitarrista.

En Pujol, En Llobet,—continadors de l'obra d'aquell gran mestre que's digué Tárrega—han emocionat inefablement als *diletantti* amb triats concerts, que han constituït veritables èxits.

D'entusiasme, no'n vulguin més.

A la surtida del recital d'En Llobet un catalanista dels de la colla d'En Macià ho deia:

—Renoï, i que he disfrutat!... I això que no ha tocat *Els Segadors*.

Títol d'un llibre que acaba d'editar el Consell de la Mancomunitat Catalana:

L'OBRA A FER

Millor ens estimariem que haguessin publicat aquest altre:

L'OBRA FETA

S'ha instituit a Barcelona una nova orquestra destinada únicament a interpretar concerts clàssics.

Els nostres regidors, tan filarmònics que són, davant d'aquesta notícia deuen pensar:

Concerts clàssics?... Els concerts clàssics millors són els que celebrem a l'Ajuntament amb els negociants de subsistències.

Es quasi segur que s'apujaran altre cop els preus del calçat.

Diuen que tot això és degut a la falta de cuir.

Falta de cuir?

Això rail... que arrenquin el dels acaparadors.

Tots tenen la pell gruixuda.

M'entero pel diari:

«Por poseer una tostadora de café que había sido robada, fué denunciado ayer al Juzgado, don Cristóbal Colón.»

Com van a menys Senyor, els grans personatges!

Mirin que tot un Cristófol Colón, tant enlairat, haver-se de guanyar la vida torrant cafè!...

Cullit al vol:

—Qui fou el primer de posar en pràctica la vaga de «braços caiguts»?

—La Venus de Milo.

TOT S'APUJA!

S'apugen les monjetes i els cigrons amb una progressió que ja esparvera; i el pobre d'En Janot, se desespera veient que no li arriben els *cordons*.

Si fòssim al istiu, menjant melons podria, ell, matar la solivera; o atipar-se del boll que's llença a l'era, a manca de pa tou o rosegons.

Prò ara, llamp de neu, com arreglar-te per satisfè el budell, i omplenar-te la ventresca d'allò que a hom li plau?

El viure d'En Janot és un problema, que va prenent caràcter d'anatema. No pot menjar, i ha de fumar cacau!

FERÈSTEC

Ferèstec: Rebut, i tantes mercès.—Ll. R. Jané: Es molt difícil, pel seu caràcter massa seriós. De tots modos [entra en cartera.—Martí de Sarroca: Els versos que m'envia són molt defectuosos.—Kely: Si no fós el defecte de les assonàncies, molt bé. Tal com estan no és possible.—V. Rafart Marí: Ens ha agradat més la nota còmica, que la dramàtica.—Jordi Nicolau: Ets gran, Nicolau!... Es a dir, series gran si et decidissis a escriure millor, més curt, més clar i amb més gràcia.—J. Alsinellas i Pellicer: Doncs, miri, la primera notícia... No ho sabem que les guineus cantessin. Ho deu fer el clima de Reus.—Un que no firma: I per això no'n fem cap cas; perquè no firma.—A. F. B.: Deixi'ns-el per a nosaltres, que ja el pentinarem.—Pepet del C.: Rebut, i *merci*. Suposo que ho devia rebre. Gasbi: ¿Vol que li publiqui?... Sí, home, sí!... no renyirem per «tan poca cosa»:

A UNA CUPLERA

Siluetta formosa
de dona molt fina;
oh flor esquisida
del cant amorós.

L'esperit amb deleitas
m'atrau t' ha mirada
Son per tú las taulas
un bell palau d' or.

Camaló: Es magret, molt magret.—F. Cervelló Jané: M'ha semblat bastant defectuós.—F. G. C. (Call): S'aprofitaran, poc o molt esmenats. Joan Oller: No ens convé.—A. Gomez: Passa a *La Campana*.

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Oim, 8
BARCELONA

OBRA NUEVA

PEDRO MATA

MUÑECOS

NOVELA

Un tomo 8.º Ptas. 5

ESTÁ PER AGOTAR-SE

L'ALMANAC

DE

L'Esquella de la Torratxa

per a aquest any 1920

Dedicat a les festes més populars
de la nostra terra

L'«Almanac» pot convertir-se amb tota faci-
lilitat en un senyor Esteve, dret i ben plantat.

PREU: Ptes. 1'50

GUÍA "LOP"

La Ciudad de Barcelona

Itinerarios prácticos

Ptas. 2'50

Dijous que vé

SORTIRÀ

ALMANAC

DE

La Campana de Gràcia

per a aquest any 1920

Preu de l'ALMANAC 60 cèntims

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios, si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

CHEZ «MAXIM»

—O, mon pettt chat!... Ja ho sabem, ja, que ara tindràs bò amb l'Ajuntament de Barcelonal...